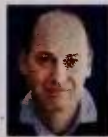

1. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΤΙΘΩΕΙΟ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΑΕΙ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 18/02/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 18/02/2024

Σελίδα: 1

Ο Μάνος Μουσαγγάνης
απαντά στο ερώτημα κατά
πόσον θα συμβάλουν στην
εθνική οικονομία τα μη
κρατικά ΑΕΙ. **Σελ. 31**

1. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΤΙΘΩΕΙΟ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΑΕΙ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 18/02/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 18/02/2024

Σελίδα: 31

Οι οικονομικές επιπτώσεις των ιδιωτικών ΑΕΙ

Του ΜΑΝΟΥ ΜΑΤΣΑΓΓΑΝΗ

Η συζήτηση για το εάν θα πρέπει να επιτραπεί η λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων ή όχι, στα περίπου είκοσι χρόνια που διεξάγεται, έχει πλέον ωριμάσει – ενίοτε σε βαθμό σήψης. Είναι δύσκολο να γίνει κατανοητό γιατί πρέπει να απαγορευτούν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια ενώ επιτρέπονται, π.χ., τα ιδιωτικά νοσοκομεία. Η γιατί η αντιπολίτευση υποστηρίζει τόσο σθεναρά μια ρύθμιση που χρονολογείται από τον καιρό της κούντας. Η πώς «υπερασπίζονται» το δημοσιο πανεπιστήμιο οι ομάδες που το καταστρέφουν (συστηματικά, εδώ και πολλά χρόνια). Η πώς κοιμούνται τη νύκτα όσοι τους παρέχουν πολιτική κάλυψη.

Από εκεί και πέρα, τα περισσότερα επιχειρήματα των υπερασπιστών της κυβερνητικής πρωτοβουλίας δεν μου φαίνονται να αντέχουν σε σοβαρή κριτική. Ας δούμε εν συντομία τρία από αυτά. «Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια θα σταματήσουν την “αιμορραγία” των Ελλήνων φοιτητών

Πώς θα απαλλάξουμε τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα από την ασφυκτική γραφειοκρατία; Πώς θα ενισχύσουμε τη συνεργασία τους με τις επιχειρήσεις;

στο εξωτερικό». Ας ελπίσουμε πως όχι. Η διαμονή για μερικά χρόνια σε μια ευνοούμενη ξένη χώρα και η ένταξη σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα με δικαιώματα και υποχρεώσεις είναι ένα από τα τελευταία αντίδοτα κατά του επαρχιωτισμού και του αντιδυτικισμού που διαθέτει η χώρα. Όσοι επιστρέφουν στην Ελλάδα με πτυχίο από ένα καλό ξένο πανεπιστήμιο είναι εφοδιασμένοι όχι μόνο με περισσότερες γνώσεις, αλλά και με πλουσιότερες εμπειρίες, γνωριμιές, φιλίες με διαφορετικούς ανθρώπους, διευρυνμένους ορίζοντες, ανοιχτές

αντιλήψεις. Στο ελληνικό παράρτημα του ίδιου πανεπιστημίου θα μπορούν να αποκτήσουν το πολύ μόνο τις γνώσεις.

«Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια θα μας εξοικονομήσουν συνάλλαγμα». Κάποτε οι φιλελεύθεροι ήταν υπέρ του ελεύθερου εμπορίου, τώρα φαίνεται ότι είναι υπέρ της υποκατάστασης εισαγωγών, όπως οι ηγέτες των χωρών της Λατινικής Αμερικής τη δεκαετία του '60. Ας δεχθούμε όμως ότι η Ελλάδα διαθέτει κάποιο συγκριτικό πλεονέκτημα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: έμφυχο δυναμικό υψηλού επιπέδου (αυτό ισχύει), ικανότητα οργάνωσης και διοίκησης των σπουδών (που αν ισχύει το κρύβουμε πολύ καλά), φοιτητικά μέληματα (no comment), καλές βιβλιοθήκες (βλ. προηγούμενο σχόλιο) και όλα τα υπόλοιπα. Γιατί να μη δοκιμάσουμε αυτό το –πραγματικό ή υποτιθέμενο– συγκριτικό πλεονέκτημα όχι για να εμποδίσουμε τους Έλληνες να σπουδάσουν στο εξωτερικό, αλλά για να προσελκύσουμε ξένους φοιτητές

να σπουδάσουν στη χώρα μας; Και γιατί να μην ενθαρρύνουμε και τα δημόσια πανεπιστήμια να κάνουν το ίδιο, προσφέροντας (και διαφημιζοντας επιθετικά) υψηλού επιπέδου αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών στην Ελλάδα;

«Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια θα συμβάλουν στην αναβάθμιση των δημόσιων ΑΕΙ». Παρότι το επιχειρήμα αυτό έχει συνδεθεί στη μνήμη μου με τον Σταύρο Τσακυράκη, έναν άνθρωπο που μπροστά του αισθανόμουν μόνο δέος, και για τον οποίο σήμερα αισθάνομαι νοσταλγία, δεν μπορώ να μην αναλογίζομαι τον αντίλογο. Τα ιδιωτικά νοσοκομεία δεν συνέβαλαν στην αναβάθμιση του ΕΣΥ, αντίθετα διευκόλυναν τη φυγή των μεσοστρωμάτων από αυτά, στερώντας τα από οικονομικούς και πολιτικούς πόρους. («Αποχώρησε» αντί για «διαφωνία» ή, καλύτερα, «διαμαρτυρία», σύμφωνα με το σχήμα του Άλμπερτ Χίρσμμαν.) Εύκολα μπορεί να φανταστεί κανείς ότι όπως ακριβώς έχουν αφαιρεθεί στην τύ-

χη τους τα δημόσια νοσοκομεία, παρόμοια μοίρα περιμένει και τα δημόσια πανεπιστήμια.

Και όμως, μια πολιτική τάξη (στην κυβέρνηση και στην αντιπολίτευση) που έχει κωνέψει το κεντρικό δίδαγμα της τελευταίας 15ετίας, ότι δηλαδή μόνο μια δυναμική εξαγωγική οικονομία υψηλών δεξιοτήτων μπορεί να εγγυηθεί ένα υψηλότερο βιοτικό επίπεδο από αυτό στο οποίο έχουμε «κολλήσει», αντί να φιλονικεί για το εάν θα πρέπει να επιτρέπονται τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, θα αντιδικούσε για πιο ενδιαφέροντα ζητήματα:

Πώς θα προστατεύσουμε τους φοιτητές από σπουδές χαμηλής ποιότητας, σε δημόσια ή σε ιδιωτικά πανεπιστήμια που εκμεταλλεύονται την υπερβολικά πίεση των οικογενειών για πτυχίο;

Πώς θα αποκαταστήσουμε το κύρος της δημόσιας εκπαίδευσης, σε όλες τις βαθμίδες; Με ποια δοσολογία αξιολόγησης/αυτονομίας/λογοδοσίας (και βελτιωμένης χρηματοδότησης);

Πώς θα απαλλάξουμε τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα από την ασφυκτική γραφειοκρατία; Πώς θα ενισχύσουμε τη συνεργασία τους με τις επιχειρήσεις;

Πώς θα εξασφαλίσουμε τις συνθήκες για άμιλλα, συνεργασία και υγιή ανταγωνισμό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Πώς θα εξασφαλίσουμε ότι κανένα ξέπνο και εργατικό αγόρι και κορίτσι δεν θα μένει έξω από το καλύτερο πανεπιστήμιο μόνο και μόνο επειδή η οικογένειά του δεν έχει χρήματα για δίδακτρα (ή για ενοίκιο, για βιβλία κ.τ.λ.);

Μια τέτοια δημιουργική αντιπαράθεση έχει ανάγκη η ελληνική οικονομία. Οποιος έχει ιδέες και προτάσεις, ας συμβάλει σε αυτήν.

Μάνος Μασσαγγάνης είναι καθηγητής Δημόσιας Οικονομικής στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου και επικεφαλής του Παρατηρητηρίου Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας του **EUIAMET**.